

Dronningberget, - bakgrunnen for navnet

Roar Aarnes

Dronningberget på Gevingåsen har fått navnet fordi ei dronning var der oppe engang på midten av 1800-tallet. Hun var der kun en gang. Det skjedde 8. august 1860. Hennes gemal, - kongen, hadde vært der opp flere ganger. Han hadde til og med malt et bilde av utsikten derfra, allerede i 1856, men stedet fikk navn etter dronninga, - ikke etter kongen. Dronningen var Hennes Majestet dronning Louise av Norge og Sverige, opprinnelig prinsesse fra Nederland, - gift med kong Carl IV av Norge (Carl XV av Sverige). Ekteparet var i Trøndelag i forbindelse med kroningsseremonien i Nidarosdomen. Carl hadde overtatt som konge etter sin fars død året før, og nå skulle de krones som konge og dronning i Trondheim. Dette var første gang en dronning hadde blitt kronet i Nidarosdomen siden 1299. Kroningen foregikk 5. august, på dronningen fødselsdag.

*Hennes Majestet dronning
Louise av Norge og Sverige*

Kong Carl hadde vært i Stjørdal allerede siden 29. Juli. Han ankom sammen med sin lillebror, prins August, og de hadde installert seg på Værnes gård. De var der for å overvære den militære feltøvelsen som skulle arrangeres. Kongen hadde allerede i 1856, vært på Værnes i 3 uker under en tilsvarende øvelse, - en tid han mintes med stor glede. Han var da blitt kjent med bygdas notabiliteter og oppnådde stor popularitet blant folket i bygda. Om kveldene var det dans og moro på Værnes, og Carl som var jovial og folkelig, tok ryggtak med soldatene og danset med kvinnfolka. Han hadde rykte på seg for å være en "pikenes Jens", og det gikk folkesnakk i etterkant om at han hadde flere etterkommere i dalføret.

Kongen hadde også kunstneriske anlegg og under denne øvelsen i 1856 var det at han malte et bilde fra Dronningberget med utsikt over Værnes og Langøra. Et bilde som i mange år hang på Stockholm slott.

*Bildet fra Dronningberget som Kong Carl IV malte som prins i 1856.
Vi ser Langøra midt på bildet med Sutterøya i bakgrunnen.*

Kong Carl likte seg godt på Værnes og i Stjørdalsdalføret, så det var derfor han var pådriver til også å få arrangert en feltøvelse i Stjørdalsområdet samtidig med kroningsseremonien i 1860.

Det var mange soldater samlet på Værnes i disse dagene, - troppene besto "af 3 halve Batterier, 2 Escadroner, Jægerkoret og det Indherredske Musketercorps". Fra tidlig om morgenen frem til klokken 7 om kvelden, hadde de "Feltmanøvre i Fjeldtrakterne ovenfor Huseby omtrent ½ Mils Vei fra Leirpladsen." Det var den utsendte medarbeider fra Adresseavisen som beskriver dette i avisa som utkom 14.

August 1860. Der berettes det videre:

" Om Aftenen kl. 9 til 10 er Musikkorpset og Soldaterne samlede paa Værnes Gaardsplads, hvor de muntrer sig med Springen og Dans.

Torsdag 2. august ankom prins Oscar (Kong Carls bror, - han som senere skulle bli kong Oscar II), med dampskipet Vidar og tilbrakte dagen på Værnes før han returnerte til Trondheim utpå kvelden. Dagen etter kom Dampskipet Vidar tilbake for å hente kongen og prins August. I 6-tida, lørdag morgen, den 4. august, marsjerte samtlige soldater fra Værnes til Trondheim for å delta på kroningshøytidlighetene. Mandagen etter returnerte de til Værnes.

Uka etter kroningsseremonien sto det å lese i Adressa:

" Ifra de første Dage af denne Uge har der indfundet sig en Mængde herpå Stedet for at overvære Excercøvelserne og i Særdeleshed den Dag, den 8de ds. Da Hendes Maj. Dronningen ankom hertil. Samme Dag var der Feltmanøvre ude ved Gevingåsen og nogle af Eskadrens Skibe, som til Kroningshøitidligheden var kommen til Trondhjem, lå ude på Bugten udenfor Øyen ved Gevingåsen og hvorfra blev landsat Søtropper som skulde deltage i Dagens Manøver. Under sådanne Sammenstød mellem de forskjellige Afdelinger undgæes vel ikke at endel mindre behageligt indtræffer og således indtraf også ved denne Leilighed, at 2 a 3 Soldater af Jægerkoret blev skudt i Ansigtet og Halsen af Søtropperne, som i sin iver var komne Modpartiet for nær og det uagtet at de efter høieste Befaling ei skulde komme på nærmere Hold end 30 Skridt. En Lieutenant havde det Uheld under klatringen opad Bjergskrånningen at brække sit Ben."

Det var denne personen Aasmund Olavson Vinje mente ble utnevnt til kammerherre som plaster på såret etter denne episoden.

"Ifra Sandfærhus på den modsatte Side af Elven havde det skuelystne Publikum Anledning til at se Kampen på den hele Linie og Retiraden over Stjørdalsbro. En stor Forsamling var også her tilstede, men mange havde også begivet sig på den anden Side oppe i Åsen, vel ikke så meget for at være Kampen nærmere, som for at se Landets Dronning der for at få et godt Omdømme for sine elskelige Egenskaber. Efter at hun havde gået iland nede ved Halsen, reiste hun straks ud til Gevingåsen, hvor hun tog Plads oppe i Åsen og overvar da Feltmanøveren til Slutningen, hvorefter hun begav sig til Værnes, og om Aftenen reiste hun tilbage med Dampskipet til Trondhjem.

Idag have Tropperne manøvreret for H. Maj. Kongen og iaften kl. 5 forlater han med sin Svite Leiren. – Imorgen bryder Leiren op for at drage tilbage, hvilket bliver noget tidligerer end oprindelig bestemt."

Aasmund Olavsson Vinje som var i Stjørdal samtidig med denne militærøvelsen, skrev i sitt "Ferdaminne" et langt humoristisk dikt som han kaller "Skalkestriden på Stjørdalshalsen", - et dikt hvor han skildret både de militære krigsøvelsene i Gevingåsen og festen etterpå. Han observerte at

Kong Carl IV av Norge,
Carl XV av Sverige

champagnekorkene smalt og hvis det var snakk om mannefall, så var det champagnen som var årsak til det:

*Det over brua bar med desse bort i bakken,
og bak dei andre var som øks på naut i nakken.
Då rauk det, og det small i litle låge li,
og lydt var krigens knall: det nutar svara i.
I lia myldra på den mørjemengd der budde,
som maur i tuva då det urde og det krudde.
Men straks det bles til fred; det flaug det farkehat,
og folket slo seg ned og fekk seg drykk og mat.
Då diska vart det bord for heltehærmenn håge,
og høgt mot himlen fór champagnekorkar fjåge.
Av vin og krut du datt, og arm du inkje orkar,
og kuler mindre spratt i denne kamp enn korkar.
Dei bõe drap sin mann, det mange mæla kan,
-men korken, korken, han drap fleire, fleire han.
På "Halsen" blod 'kje: best, betre, kanskje verre.
Ein hærmann foten braut: for det vart kammerherre*

*Kong Carl IV i husaruniform til hest
Maleri fra 1860*

Kilder:

- Trondhjems Adresseavis tirsdag 7. august 1860
- Trondhjems Adresseavis tirsdag 14. august 1860
(Trondhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger)
- Liv og lagnad i Stjørdalsbygdene, Bind II og III, John Leirfall
- Ferdaminne – Aasmund Olavsson Vinje
- Wikipedia